

Carta adreçada a l'Honorable President de la Generalitat pels consellers del PSUC. París 1 de maig de 1939. ⁽¹⁾

Honorable president:

En la darrera reunió del Consell tinguda a Barcelona, es va quedar que d'ésser necessari el trasllat del Govern a una altra població catalana, es tornaria a reunir per tal d'acordar-ho i prendre col·lectivament les mesures polítiques i administratives oportunes. El Consell, però, no va ésser convocat més, amb gran dany per a Catalunya i per al prestigi del seu govern. Els Consellers del PSUC es varen quedar a Barcelona i varen sortir-ne la tarda del dia 26 de gener a l'hora que l'exèrcit invasor arribava a la plaça de Catalunya, tot i per ordre de no sabem encara qui, se'ls va retirar dels Departaments la guàrdia de Mossos d'Esquadra.

A Darnius i a Agullana, els consellers del PSUC varen tenir l'honor de visitar-vos diverses vegades per demanar-vos una reunió del Consell. En moments que què calia actuar més orgànicament que mai en representació i en defensa de Catalunya, quan encara existia la possibilitat d'obtenir o exigir mesures enèrgiques de depuració política i militar, de reorganització de les forces que no havien percut la voluntat de lluita, d'aprofitament dels elements ofensius acumulats en quantitat suficient a Figueres, de restabliment d'un ordre civil i militar, mesures que haurien permès la fixació i consolidació d'un front català, els Consellers del PSUC opinàrem que la reunió del Consell no havia d'ésser ajornada. La insistent petició nostra no fou atesa. Els consellers del PSUC, no obstant saber, extraoficialment, que la resta del Govern havia passat a França, vàrem restar en terra catalana visitant els fronts, els pobles de la reraguarda immediata, els organismes estatals en franca i vergonyosa fugida, organitzant equips de fortificadors, col·laborant personalment en les tasques de recuperació d'homes i material, complint amb el nostre deure de patriotes i d'antifeixistes catalans en lluita oberta contra els traïdors del més alt organisme militar de la República que havien ja lliurat Barcelona i lliuraven els darrers

⁽¹⁾ Els consellers dels PSUC eren: Joan Comorera, Economia; Rafael Vidiella, Treball i Miquel Serra Pàmies, Obres Públiques. Nota de l'edició.

pobles de Catalunya als invasors, i sortirem del Portús la tarda del 10 de febrer moments abans d'ésser arborada a la ratlla fronterera per les tropes invasores, la bandera de la traïció i d'esclavatge.

Perduda Catalunya, els consellers del PSUC vàrem visitar-vos a París diverses vegades per pregar-vos la convocatòria urgent del Consell. Els consellers del PSUC opinàvem que la guerra no havia acabat, que les possibilitats de victòria no s'havien esgotat, que una política justa de resistència, vigoritzada per una implacable revisió dels òrgans i mètodes estatals, per l'eliminació resolta de claudicadors i de traïdors i tenint en compte la inestabilitat de la situació internacional, transformaria la zona centre-sud en un front inexpugnable, fortalesa gloriosa d'on sortiria l'exèrcit alliberador de Catalunya. El Govern de Catalunya estava obligat a intervenir, a opinar, a fer-se present a la zona centre-sud, a palesar, amb l'exemple, amb la seva acció perseverant que Catalunya, traïda, continuava en les trinxeres de la llibertat. El Consell, però, no fou convocat.

En produir-se la traïció Miaja-Casado-Besteiro, els consellers del PSUC tingueren l'honor de visitar-vos novament per insistir a demanar-vos la convocatòria del Consell. El Govern de Catalunya no podia desconèixer que, com a conseqüència de la monstruosa traïció de l'anomenada Junta de Defensa de Madrid, més de 60.000 soldats catalans caurien indefensos en mans dels nostres mortals enemics, que l'hora de l'alliberament de Catalunya s'allunyava, que els millors combatents de la República i, per tant, els que més estimaven i comprenien Catalunya, eren assassinats. El Govern de Catalunya estava en el deure de condemnar la traïció i els traïdors, de presentar, si més no, l'exemple d'una Catalunya reivindicada pel seu dolor, per la seva abnegació, pel seu heroisme. Tampoc, aquesta vegada, no fou convocat el Consell.

Els consellers del PSUC enteníem i entenem que, ultra les raons generals que exigien el funcionament regular del Consell, el Govern de Catalunya havia de tenir una política d'ajut i d'organització dels centenars de milers de catalans exiliats; que havia d'ésser el Govern de Catalunya el representant únic de tots els catalans davant França, davant els països disposats a acollir els exiliats, davant les organitzacions internacionals antifeixistes que tant ens han ajudat i

ens ajuden encara; que el Govern de Catalunya havia de continuar essent un organisme viu, única veu i cap qualificat i legítim dels catalans honrats, resolta a continuar la lluita fins aconseguir l'alliberament total de la nostra pàtria; que donar per dissolt o no existent el Govern de Catalunya, perdut el territori, de fet o de dret, implicava el reconeixement de la legitimitat del domini terrorista feixista damunt Catalunya i, a la vegada, la ruptura momentània de la unitat catalana, sense la qual la reconquesta de la nostra pàtria és més difícil i més llarga.

Encara que la situació d'avui, no és la mateixa que teníem en terra catalana i abans de la traïció de Miaja-Casado-Besteiro, i la lluita per l'alliberament de Catalunya sigui de característiques molt distintes, els consellers del PSUC considerem que el Govern de Catalunya ha de recobrar la seva fesomia normal, que ha de posar-se a la feina de pressa per tal de guanyar el temps perdut, per tal d'organitzar l'ajut als catalans exiliats i, essencialment, la lluita per la reconquesta de Catalunya, i us demanem, Honorable President, que convoqueu el Consell perquè pugui entendre i resoldre sobre les qüestions següents:

1. El Govern de la Generalitat de Catalunya és l'única representació legal de Catalunya i continuarà essent-ho mentre el poble català, lliure d'invasors i de traïdors, no pugui manifestar democràticament la seva voluntat.
2. El Govern de la Generalitat de Catalunya organitzarà i dirigirà la lluita contra els invasors i martiritzadors de la nostra pàtria i hi persistirà mentre no hagi recobrat totalment el territori.
3. El Govern de la Generalitat de Catalunya desenvoluparà una política metòdica d'ajut i organització dels catalans exiliats, amb la perspectiva, però, d'un retorn no llunyà a la pàtria.
4. El Govern de la Generalitat de Catalunya organitzarà i dirigirà la batalla contra el terrorisme bestial que priva de llibertat o de la vida els millors fills de la pàtria.
5. El Govern de la Generalitat de Catalunya serà l'únic defensor i guia dels catalans a l'estranger.

6. El Govern de la Generalitat de Catalunya condemna obertament i categòrica l'anomenada Junta de Defensa, junta de traïdors, que trencà la voluntat de resistència del poble espanyol i va lliurar-lo emmanillat als seus botxins.
7. El Govern de la Generalitat de Catalunya afirma que per a portar a bon terme la lluita per la reconquesta de la República i de Catalunya, cal no tenir tracte ni pacte amb tots aquells que individualment o col·lectiva han estat aliats, suport o adherits a la Junta de traïció dels Miaja, Casado, Besteiro, Carrillo, Mera, etc.
8. El Govern de la Generalitat de Catalunya declara que ajudarà els partits i organitzacions que, prèviament, hagin condemnat la Junta de traïció, en la tasca de reorganització del Front Popular català, la confiança en el qual no ha perdut.
9. El Govern de la Generalitat de Catalunya entén que ni ell, com a Govern, ni els partits i organitzacions catalanes, com a antifeixistes, poden iniciar relació o convivència amb els partits o els homes que varen aliar-se i han col·laborat amb el traïdor Franco, abans o després del 19 de juliol.
10. El Govern de la Generalitat de Catalunya crearà l'aparell de lluita contra els invasors, en el territori català.
11. El Govern de la Generalitat de Catalunya afirma la seva absoluta confiança en el pròxim resorgiment d'una Catalunya lliure i democràtica i que, per aconseguir-ho, no regatejarà esforç ni sacrifici.

Els consellers del PSUC no ignorem, Honorable President, el vostre fervent amor a Catalunya, els vostres al sentit de la responsabilitat històrica, els vostres sofriments pel dolor de la pàtria i el vostre vehement desig de posar-hi ràpidament fi. Per això, els consellers del PSUC confien que, aquesta vegada, voldreu convocar-los a Consell, vençuts els homes que s'oposen a la vostra voluntat, que han esmerçat els pocs cabals de la Generalitat en afany de proselitisme personal, que abusen del nom de Catalunya per obtenir del Govern Francès tractes especials a favor de petits nuclis més o menys

turiferaris ², que menyspreen la vostra autoritat per massa digna i objectiva, que cerquen ja contacte amb els Cambó i companyia, traïdors a Catalunya i a la classe per ells representada, i que serà, Honorable President, sota el vostre guiatge que anirem endavant per la reconquesta de la nostra pàtria, per la reconstrucció d'una Catalunya lliure, rica i plena.

Us saludem mot cordialment i restem a vostra disposició.

París, 1r. de maig del 1939

Pels Consellers del PSUC
El Conseller d'Economia
JOAN COMORERA

El document es pot consultar a l'Arxiu Massip (Joan Comorera) de la Biblioteca del Pavelló de la República de la Universitat de Barcelona.

² Segons el diccionari Fabra "El qui porta l'encenser". Nota de l'edició.